

(Internet broadcasting) converge with conservative musical institutions (Berlin Philharmonics); and finally, new educational approaches (El Sistema, Youth Orchestra Los Angeles, Harmony Project, etc) and their efforts toward democratization and diversification of the Western classical music world.

Yang acknowledges that this list is not exhaustive, and that she provides more of a ‘panoramic’ perspective of the state of the Western classical music today. I can only agree with this, and add that there are many other interesting democratization projects (Portsmouth Sinfonia, Classical Revolution, etc), critical opera stagings, and new classical compositions that could be discussed in such a book. Yang selects the ones that she experienced herself ‘ethnographically’, in her South California environment, or in the wider media environment. Moreover, most of the discussed projects, people, and phenomena are in some way or another connected to each other, so the book has an organic feel. There are usually up to three

case studies per chapter, which might be too much for some readers, but this is probably how Yang prioritizes panoramic extensiveness on the expense of more substantial depth.

Mina Yang asks all the right questions and is always aware of potential race, class, gender, or economic implications in the topics she discusses. She also mostly tends to retain a balanced position between wholesale rejection versus uncritical celebration of particular phenomena – in other words, she is prone to present them as contradictory and complex. However, sometimes she is slightly too Adornian in her perspective, categorically denouncing fragmentary listening or Vanessa-Mae, while perhaps a bit too idealistically celebrating Anna Netrebko and Gustavo Dudamel. Nevertheless, this is a convincing, eloquent, relevant, and fresh scholarly contribution to our understanding of the state of the Western classical music today.

David Verbuč (FHS UK Praha)

Marek Jakoubek (ed.). Teorie etnicity. Čítanka textů. Slon, Praha 2016, 733 s.–

Dílo Marka Jakoubka, známého českého etnologa (on sám by se pojímal spíše jako sociální antropolog), lze charakterizovat trojím zaměřením: *terémem*; zdůraznil bych Vojvodovo, tj. dlouhodobý a systematický výzkum ústí v řadu studií a monografií; je patrně vhodné připomenout v této souvislosti profesionální účast manželky Lenky. Druhé zaměření lze přiblížit jako snahu *konceptuální*, terminologickou, objevující se v různých polemikách, hodnoceních a úvahách o postavení antropologie a jejím vztahu k etnologii, popřípadě k etnografií, což vyznačuje místní vizi disciplíny od počátku devadesátých let (zejména

vystoupení a statě Josefa Kanderta a Petra Skalníka). Za sebe musím bohužel dodat, že ať už starší nebo novější projevy terminologického vyhraňování a pokusů o definice (například Nešpor a Jakoubek v Českém lidu) jsou mi vzdáleny: jejich smysl mi uniká. Poslední zaměření Marka Jakoubka, a o to nám v daném případě jde, se vztahuje k *etnicitě*. Přítomná čítanka textů, podnik vskutku mamutí, je temporálním vrcholem Jakoubkovy „eticistické“ linie, anticipované jeho doslovem k české verzi Eriksenova díla o etnicitě a nacionalismu (2011), předjímané mimo jiné rovněž statí Rivalita identit (2008) a textem

Studium etnicity v České republice v kontextu obecné antropologie. Je zjevné, že tyto a jim podobné conquisty předurčují Marka Jakoubka k přítomnému velerosáhlému výpadu, jež představuje čítanka textů o etnicitě. Není divu, že Marek Jakoubek v ní figuruje nejen jako prologista (nikoli jako prozista, ačkoliv...), nýbrž jako pořadatel a překladatel.

Ve veškeré kvantitativní meze přesahujícím úvodu (končí na straně 86!) se téma etnicity ukazuje jako skoro nekonečný a nekončící horizont, v němž si lze učinit hodnověrnou představu o vědeckých (?) přístupech k etnicitě, jejichž rozmanitost a svévolnost nejmýlněji přibližuje pořadatel na stranách 35 a 36, a to v souvislosti s hodnocením či nazřením známého díla známého Fredrika Bartha: vztahová chápání, askriptivní model, subjektivistický přístup k etnicitě, cirkumstancialismus, konstruktivismus, resp. (autorův, to jest Jakoubkův nejoblíbenější výraz) sociální konstruktivismus, instrumentalismus, transakcionalismus, primordialismus, prominentní exponent přístupu zaměřeného na problematiku hranic, reprezentant individualistického přístupu, propagátor interakčního přístupu k etnicitě, nositel perspektivy symbolického interakcionalismu, zástupce naturalistického a ahistorického pojetí etnicity, přímlovce (výstižný a ryze vědecký termín – FV) generativního přístupu k etnicitě, procesuální přístup, relační přístup, aplikace metodologického individualismu, přístup sociálně ekologický, situationalistická teorie etnicity, kognitivní perspektiva. Potud upravený citát z autorova úvodu. Jenom bych si troufl podotknout: větší terminologický skandál, větší terminologickou zloajnost (tak bych to vyjádřil) snad ani není možné si představit. Nějak se etnologům značně otupila tzv. Ockhamova břitva. Nebo se snad touto multiplex terminologickou zábavou dostáváme k bytostné povaze sociálních věd?; jak říkával známý český lingvista Vladimír Skalička: Když si vědec neví rady, vymyslí si termín.

Raději v takovém počínání nepokračovat a pokusit se klasifikačně charakterizovat Jakoubkovu čítanku. Tedy dílo je docela nahlédnutelně rozčleněno do tří linií nebo částí: z první z nich, to jest (Meta)teoretické studie, bych vytkl alespoň Eriksena, Abnera Cohena a manžele Comaroffovy; druhý oddíl, to jsou jednotlivé přístupy k tematizaci etnicity, vyznačují jej jména jako Barth, Glazer a Moynihan či Pierre van den Berghe; nakonec část třetí uvádí případové studie, připomeňme alespoň Gluckmana a Moermana, jež sehrál kdysi dosti výraznou úlohu ve srovnávacích studiích, a to konkrétněji v otázkách kolem tzv. výzkumné jednotky. Na překladech, a to je v tomto případě velmi důležité, uvážíme-li dosti velkou obtížnost etnologických textů (lexikologie, terminologie, sporá tradice českého pojmosloví) se podíleli různí čeští etnologové; pořadatel přeložil nebo se podílel na více než deseti položkách. Je nesporné – už se blížím ke konci – že pokud někdo v našich podmínkách rozvinul vskutku impresivně studium etnicity, pak to byl Marek Jakoubek, k jehož stylu bych přičinil několik poznámek. Ty jsou exponovány, mimo jiné, třemi prvky (charakteristickými, dodávám): prvním je nápadnost zkratkového výrazu „resp.“: jako kdyby autor stále kolísal v alternativách; a také přílišné užívání závorek, což s tím předchozím souvisí; za druhé jde o humor či určitou metaforiku, patrnou nejlépe v záhlavích jednotlivých částí Jakoubkova úvodu, že by se pořadatel čítanky zhlédl v Geertzovi?; za třetí bych rozlišil dvojí typ obecnějších odkazů: vzdálenější (Heidegger, Wittgenstein, Cassirer), jež někdy mohou působit pramálo výstižně; bližší: jako Popper, Feyerabend nebo Kuhn, dokládající Jakoubkův setrvalý zájem o obecnější zřetel. Domnívám se, že mamutí podnik Marka Jakoubka skýtá *netušenou orientaci* v tématu tak zoufale nejednoznačném, jakým je etnicita.

František Vrhel (ÚE FF UK, Praha)